

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії**

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«НЕОБХІДНІСТЬ СТРАХОВОГО ЗАХИСТУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ»

Виконала

студентка IV курсу

групи ФК-41

освітнього ступеню «Бакалавр»

напряму підготовки 6.030508

«Фінанси і кредит»

_____ Касумова Сабіна Фікретівна

Науковий керівник

к.е.н., доцент

_____ Братюк Віра Петрівна

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедри фінансів

д.е.н., професор

_____ Черничко Т.В.

Мукачево – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ I	7
ТЕОРЕТИКО - ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	
1.1. Сутність страхового захисту в сучасних умовах	7
1.2. Мета, роль і переваги страхування	13
1.2. Зміст та характерні ознаки страхової послуги	17
РОЗДІЛ II	23
АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
2.1. Динаміка страхового ринку України	23
2.2. Аналіз страхового забезпечення ринку страхових послуг України	31
2.3. Оцінка страхових послуг, що пропонує на ринку страхування ПАТ СК “Перша”	40
РОЗДІЛ III	49
МІЖНАРОДНИЙ ПРАКТИКА, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
3.1. Міжнародна практика надання страхових послуг	49
3.2. Проблеми та шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній в ринковому середовищі	56
ВИСНОВКИ	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дипломної бакалаврської роботи. Страховий ринок є одним із невід'ємних елементів ринкової інфраструктури та фінансової системи будь-якої держави. Світовий досвід свідчить, що рівень розвитку економіки країни часто визначають за рівнем організації страхової справи, яка за рентабельністю у багатьох країнах світу випереджає промисловий та банківський сектори. Ефективно функціонуючий страховий ринок є важливою компонентою ринкової економіки і відіграє визначальну роль у формуванні загальноекономічної ситуації в країні, адже створює страхове середовище, здатне забезпечити страховий захист суб'єктам господарювання та фізичним особам у зв'язку із наслідками страхових подій, зменшуючи значною мірою витрати державного бюджету на відшкодування збитків, спричинених внаслідок надзвичайних ситуацій, різноманітних природних лих, а також захищає бізнес від непередбачуваних ризиків та забезпечує соціальну підтримку населення. По-друге, ринок страхування акумулює значні фонди неактивного капіталу й перетворює його у потужне джерело інвестиційних ресурсів, які активізують реальний сектор економіки і стимулюють соціально-економічне зростання країни. Відтак, наявність розвиненого страхового ринку та ефективної системи страхування створюють можливість забезпечення фінансових гарантій для різних суб'єктів господарювання, збереження соціальної стабільності у суспільстві та економічної безпеки держави в цілому.

Процес розвитку страхового ринку України супроводжується низкою таких проблем, як недосконалість державного регулювання ринку фінансових послуг, кризовий стан національної економіки, недостатній рівень впровадження інновацій страховими компаніями, недовіра з боку споживачів страхових послуг тощо. За такої ситуації страховий ринок України не може повноцінно виконувати свої економічні функції. Зазначене зумовлює необхідність пошуку шляхів прискорення розвитку національного

страхового ринку, що сприятиме подоланню негативних проявів ризиків господарювання та зростанню національної економіки в цілому.

Дослідженню теорії та практики функціонування страхового ринку у контексті розвитку фінансового ринку присвячено наукові праці Л.М. Алексеєнко, В.Д. Базилевича, О.В. Вірбулевської, О.О. Гаманкової, В.А. Диби, І.П. Малікової, Р.В. Пікус, О.Б. Пономарьової, Н.В. Приказюк. Незважаючи на достатньо широкий діапазон наукових досліджень і значну кількість праць, пов'язаних із аналізом процесів, що відбуваються на страховому ринку України, динамічний характер його розвитку потребує постійного поглиблення наукових напрацювань, зокрема щодо комплексної оцінки основних проблем, тенденцій і перспектив національного страхового ринку та цій основі формування шляхів прискорення його подальшого ефективного розвитку.

Постановка завдання. Завдання дослідження полягає у оцінці сучасного стану розвитку страхового ринку, виявленні особливостей і проблемних аспектів його функціонування, а також окресленні основних пріоритетів його подальшого ефективного розвитку.

Працюючи над даною проблемою, нами було поставлено за мету - проаналізувати умови ефективного функціонування національного ринку страхування та діяльності страхових компаній на ньому. Особливе місце в даній роботі відведено оцінці сучасного стану страхового ринку України при реалізації страхового захисту.

Мета дипломної бакалаврської роботи полягає в дослідженні умов існування та організації страхового захисту на сучасному ринку страхових послуг для забезпечення його ефективного функціонування та розвитку.

Досягнення поставленої мети потребує вирішення наступних завдань:

- 1) визначити сутність поняття «страховий захист»;
- 2) провести оцінку сучасного стану страхового ринку України;
- 3) провести оцінку страхових послуг, що пропонує на ринку страхування ПАТ СК «Перша»;

- 4) дослідити міжнародну практику надання страхових послуг;
- 5) обґрунтувати актуальні проблеми страхування, а також запропонувати можливі шляхи їх вирішення;
- 6) проаналізувати перспективи розвитку діяльності страхового ринку України;
- 7) окреслити шляхи підвищення ефективності діяльності страхових компаній в ринковому середовищі.

Об'єкт дослідження – процеси становлення і стратегічного розвитку українського страхового ринку.

Предмет дослідження – теоретичній практичні проблеми формування і функціонування страхового ринку в Україні.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених у роботі завдань були використані різноманітні загальнонаукові і спеціальні методи дослідження. Робота ґрунтується на системному підході, що дало можливість розглянути страховий ринок комплексно і всебічно. Абстрактно - логічний метод використовується для теоретичних узагальнень, визначення основних категорій та понять, формування висновків досліджень. Методи аналізу та синтезу використовуються для визначення функцій, сутнісних ознак страхового ринку. Структурно-функціональний метод дав змогу дослідити діяльність учасників страхового ринку. Визначено етапи становлення та розвитку вітчизняного страхового ринку. Порівняльний аналіз надав змогу дослідити основні показники діяльності ринку у різні періодів його розвитку.

Джерелами інформації виступали спеціальна економічна література, законодавчі та нормативно-правові акти в галузі страхування відповідальності, матеріали Національної комісії, що здійснює регулювання ринків фінансових послуг України, інформаційно-аналітичні і періодичні видання, матеріали Моторно (транспортного) страхового бюро України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних основ становлення й стратегічного розвитку страхового ринку в Україні, що дозволило одержати теоретичні і практичні

результати, які містять наукову новизну, зокрема окреслено перспективи його розвитку в сучасних умовах.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що запропоновані висновки та рекомендації щодо вдосконалення розвитку страхового ринку України можуть бути використані у практичній страховій діяльності ПАТ СК “Перша”.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та наукові результати дипломної бакалаврської роботи обговорювалися і отримали позитивні відгуки на: III Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансове регулювання зрушень в економіці України».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків.

ВИСНОВКИ

Висновки з проведеного нами дипломного дослідження і перспектив подальших розвідок хочеться відмітити, що ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 30.06.2018 становила 291, у тому числі СК "life" – 31 компанія, СК "non-life" – 260 компаній, (станом на 30.06.2017 – 300 компаній, у тому числі СК "life" – 36 компаній, СК "non-life" – 264 компанії). Кількість страхових компаній має тенденцію до зменшення, так станом на 30.06.2018 порівняно з аналогічною датою 2017 року, кількість компаній зменшилася на 9 СК.

Для підвищення рівня якості послуг на страховому ринку, а також підвищення його інвестиційного потенціалу доцільно реалізувати наступні заходи нормативно-правового, організаційно-методологічного та інформаційного характеру:

- впровадження нормативів достатності капіталу у спосіб, що утруднює псевдострахування;
- розробка та реалізація заохочувальних заходів для страховиків, що добровільно дотримуються у своїй діяльності стандартів прозорості та підвищених вимог до платоспроможності і впровадженні міжнародних стандартів фінансової звітності;
- удосконалення нормативно-правового регулювання діяльності актуаріїв, завершення створення в Україні системи підготовки та сертифікації актуаріїв з поступовою передачею цих функцій саморегульній організації;
- запровадження стимулюючої податкової політики для розвитку особистого страхування, довгострокового страхування життя, в тому числі інвестиційного, участі страховиків у системі недержавного пенсійного забезпечення, обов'язкового медичного страхування шляхом віднесення

частки внесків з цих видів страхування на валові витрати юридичних осіб та удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб;

- забезпечити розроблення та впровадження додаткових актів законодавства, що сприятимуть запобіганню використанню страхового ринку для проведення протиправних і сумнівних операцій та шахрайства, включаючи відмивання доходів, одержаних злочинним шляхом.

Таким чином, враховуючи наведене, можна зробити висновок, що на сучасному етапі розвитку ринку страхових послуг в Україні, який передбачає його поступову інтеграцію до міжнародного ринку страхування, до основних напрямів державного регулювання страхової діяльності слід віднести такі: приведення вітчизняного страхового законодавства у відповідність до міжнародних стандартів; удосконалення системи контролю за діяльністю учасників ринку страхових послуг; введення податкових стимулів для розвитку страхування життя та пенсійного страхування; розроблення механізмів залучення в інвестиційний процес тимчасово вільних коштів страхових компаній; запровадження ефективної системи інформування потенційних споживачів страхових послуг.



МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>